

Hypertenze v populaci ČR

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Klára Benešová ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Ondřej Šanca ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	8. 6. 2023
Datum poslední aktualizace:	1. 7. 2026
Datum a vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	30. 4. 2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	30. 4. 2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	OIS-01-04
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence
EuroVoc:	kardiovaskulární onemocnění
Citace:	Benešová K., Jarkovský J., Klika P., Šanca O., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Hypertenze v populaci ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: https://www.nzip.cz/data/1663-hypertenze-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/data/1663-hypertenze-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit počet osob v populaci ČR, u kterých byla identifikována hypertenze. Data o prevalenci jsou dostupná od roku 2011 do posledního uzavřeného roku a uživateli je umožněno údaje zjištěné v jednotlivých letech stratifikovat dle demografických charakteristik pacientů (pohlaví, věková kategorie, kraj a okres bydliště).

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z [Národního registru hrazených zdravotních služeb \(NRHZS\)](#) vznikla datová sada přinášející informace o výskytu hypertenze v české populaci ve formě agregovaných dat. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Jeden záznam (řádek) datové sady obsahuje informaci o počtu osob s hypertenzí v daném roce v závislosti na pohlaví, věkové kategorii a místu bydliště pacienta.

Hypertenze je u pacienta identifikována při splnění obou následujících podmínek:

- 1) Pacient byl v hodnoceném nebo předcházejícím roce hospitalizován na lůžku akutní péče nebo byl ambulantně léčen u relevantních odborností (001 všeobecný praktický lékař, 101 internista, 107 kardiolog) s hlavní nebo vedlejší diagnózou [I10–I15](#) (hypertenzní nemoci) kódovanou dle [Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize \(MKN-10\)](#);
- 2) Pacient v hodnoceném nebo předcházejícím roce užíval antihypertenziva – skupina C02 (antihypertenziva), C03 (diuretika), C07 (beta blokátory), C08 (blokátory kalciového kanálu), C09 (látky ovlivňující renin-angiotenzinový systém), C10BX (látky upravující hladinu lipidů v kombinaci s antihypertenzivy) dle anatomicko-terapeuticko-chemické klasifikace léčiv ([ATC klasifikace](#)).

Data NRHZS jsou aktuálně k dispozici v rozsahu pokrývajícím časové období od roku 2010 do posledního uzavřeného roku, přičemž tato datová sada zaměřující se na pacienty s hypertenzí pokrývá pouze časové období od roku 2011 do posledního uzavřeného roku. Data z roku 2010 jsou využita pro následující rok jako zdroj informací o případné historii léčby hypertenze u jednotlivých pacientů. Tím je zajištěna ekvivalentní dostupnost dat pro všechny hodnocené roky a možnost hodnocení časového vývoje.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS). Jeden záznam (řádek) udává počet osob v populaci ČR s hypertenzí v hodnoceném roce ve stratifikaci dle pohlaví, věkové kategorie a regionu bydliště pacienta (kraj a okres).

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. výkony agregované do ošetrovacího dne při lůžkové péči) nejsou v datové sadě zohledněny.

Hodnocení jsou pouze pacienti s léčenou hypertenzí, pro něž jsou k dispozici záznamy o poskytnuté péči pro danou diagnózu.

1.4 Příklady použití

Na základě této datové sady lze hodnotit prevalenci hypertenze v ČR včetně časového vývoje. Kromě absolutních hodnot lze v kombinaci s dalšími datovými zdroji o populaci ČR počítat také standardizované hodnoty – např. přepočten na 100 000 obyvatel, a to souhrnně i s ohledem na pohlaví, věk a region bydliště.

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí časový vývoj prevalence hypertenze v jednotlivých krajích ČR (počet případů na 100 tisíc obyvatel kraje v roce 2015 vs. v roce 2020), srovnává prevalenci v různých věkových skupinách s ohledem na velikost populace daného věku (tzv. věkově specifická prevalence).

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Data jsou publikována v agregované formě a neobsahují žádné informace umožňující identifikaci fyzických osob. Geografické údaje jsou prezentovány na úrovni kraje a okresu bydliště pacienta a věk pacienta pouze jako věková kategorie.

1.6 Klíčová slova

NRHZZ, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

kardiovaskulární onemocnění

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1 x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 46 800
- Počet popisných atributů: 6
- Velikost: 1,8 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZZ, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--narodni-registr-hrazenych-zdravotnich-sluzeb>.

4 Agregace a transformace dat

Detailní záznamy obsažené v datech NRHZS byly agregovány a transformovány do podoby, která umožňuje hodnotit prevalenci hypertenze v populaci České republiky. Pro identifikaci pacientů a při následném vytváření agregovaných záznamů této datové sady byly využity definice uvedené v kapitole 1.2.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: hodnocený rok
- Možné hodnoty: 2011 až poslední uzavřený rok

2. Pohlaví

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1 – muž
 - 2 – žena

3. Kód věkové kategorie

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód věkové kategorie pacienta k 31. 12. hodnoceného roku vycházející z [číselníku věkových skupin](#)
 - Možné hodnoty: kódy pro pětileté věkové kategorie

4. Kraj bydliště

- Název parametru: kraj_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: kraj bydliště pacienta v hodnoceném roce dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#), hodnota CZ099 pro „neurčeno“

5. Okres bydliště

- Název parametru: okres_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: okres bydliště pacienta v hodnoceném roce dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#), hodnota CZ0999 pro „neurčeno“

6. Počet osob s hypertenzí

- Název parametru: prevalence_hypertenze
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet osob s hypertenzí v hodnoceném roce
- Možné hodnoty: nezáporná celá čísla